

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

T: 01 471 22 11
F: 01 471 29 78
E: glavna.pisarna@mors.si
www.mors.si

Številka: 604-29/2015-2 - DGZR
Datum: 31.08.2015

— Številka:
Datum:

Na podlagi drugega odstavka 32. člena Zakona o varstvu pred utopitvami (Uradni list RS, št. 42/07 – uradno prečiščeno besedilo in 9/11) izdajam

**PROGRAM USPOSABLJANJA ZA REŠEVANJE IZ VODE ZA OSEBE, KI IZPOSOJAJO
PLOVILA
(PROGRAM D)**

KAZALO

A SPLOŠNI DEL	3
1 IME PROGRAMA	3
2 UTEMELJITEV PROGRAMA	3
3 CILJNA SKUPINA.....	3
4 CILJI PROGRAMA	3
5 TRAJANJE PROGRAMA.....	4
6 OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA	4
7 POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM.....	5
8 POGOJI ZA NAPREDOVANJE V PROGRAMU.....	6
9 POGOJI ZA USPEŠNO DOKONČANJE PROGRAMA.....	6
10 KAJ UDELEŽENEC PRIDOBI S TEM PROGRAMOM.....	6
11 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA.....	6
12 POSEBNOSTI IZVEDBE PROGRAMA.....	7
13 IZOBRAZBA, ZNANJE, VEŠČINE IN DELOVNE IZKUŠNJE, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI PROGRAMA	8
14 VIDEZ LISTINE.....	8
15 AVTORJI PROGRAMA IN KATALOGOV.....	8
B POSEBNI DEL	9
16 PREDMETNIK	9
17 KATALOG ZNANJA.....	10
18 KONČNA DOLOČBA.....	11

A SPLOŠNI DEL

1 IME PROGRAMA

Program usposabljanja za reševanje iz vode za osebe, ki izposojajo plovila – program D (v nadaljevanju program).

2 UTEMELJITEV PROGRAMA

V Zakonu o varstvu pred utopitvami (Uradni list RS, št. 42/07 – uradno prečiščeno besedilo in 9/11) so določeni ukrepi in dejavnosti za zmanjšanje možnosti utopitev. Varstvo pred utopitvami zagotavljajo država, samoupravne lokalne skupnosti, gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije ter fizične osebe, skladno z zakonom. Eden izmed ukrepov varstva pred utopitvami je tudi dolžnost izposojevalcev opreme in sredstev, namenjenih športnim dejavnostim in dejavnostim v prostem času, da med delovnim časom zagotovijo stalen nadzor nad izposojenimi plovili in prisotnost osebe, usposobljene za reševanje iz vode.

Vrste programov, po katerih se usposobijo reševalci iz vode in osebe, usposobljene za reševanje iz vode, so določene v Pravilniku o reševalcih iz vode (Uradni list RS, št. 103/11), v nadaljevanju pravilnik. Program D je namenjen osebam, ki izposojajo plovila.

Naziv osebe, usposobljene za reševanje iz vode, pridobi tisti, ki se je udeležil usposabljanja in uspešno opravil preizkus usposobljenosti po tem programu, predhodno pa opravil predpisana zdravniški pregled in preizkus usposobljenosti za dajanje prve pomoči. Nato mora ta oseba vsakih pet let ponovno opraviti praktični preizkus usposobljenosti po tem programu.

Prenova sedanjega programa usposabljanja je nujna zaradi vsebinske uskladitve s predpisi s področja varstva pred utopitvami ter z metodologijo priprave izobraževalnih programov za zaščitno, reševanje in pomoč.

3 CILJNA SKUPINA

Usposabljanje je namenjeno vsem fizičnim in pravnim osebam, ki se ukvarjajo z dejavnostjo dnevne izposoje plovil na morju, rekah, jezerih in drugih vodah, ki morajo skladno s peto točko prvega odstavka 10. člena zakona o varstvu pred utopitvami zagotoviti stalen nadzor nad izposojenimi plovili in prisotnost osebe, usposobljene za reševanje iz vode.

4 CILJI PROGRAMA

Cilji programa so:

- seznaniti udeležence z zaščitnimi in varnostnimi ukrepi za preprečevanje nesreč z utapljanjem, do katerih lahko pride pri izposoji plovil,
- usposobiti udeležence za reševanje iz vode na stoječih in tekočih vodah s pomočjo opreme za reševanje iz vode, z osebnim in kombiniranim reševanjem s pomočjo plovila,
- preveriti usposobljenost udeležencev.

5 TRAJANJE PROGRAMA

Usposabljanje po programu traja 40 pedagoških ur, od tega je devet ur namenjenih teoretičnemu delu in 31 ur vajam oziroma praktičnemu urjenju.

6 OBVEZNI NAČINI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

Predavatelji in inštruktorji morajo udeležencem na začetku usposabljanja predstaviti namen in cilje usposabljanja ter vsebine in obseg preverjanja usposobljenosti za reševanje iz vode.

Predavatelji in inštruktorji sproti, med usposabljanjem, s postavljanjem vprašanj oziroma pogovorom preverjajo razumevanje snovi in znanje udeležencev, prav tako tudi sproti preverjajo pravilno izvajanje posameznih vaj.

Ocenjevanje udeležencev se izvede po zaključenem usposabljanju, in sicer kot preizkus usposobljenosti, ki obsega ocenjevanje teoretičnega in praktičnega znanja. Postopki ugotavljanja pravilnega izvajanja posameznih vaj se natančneje predpišejo v prilogi navodila o delu izpitne komisije. Preizkus se oceni kot »uspešen« ali »neuspešen«.

Preizkus usposobljenosti izvaja komisija, ki jo imenuje generalni direktor Uprave RS za zaščito in reševanje.

Preizkus usposobljenosti za reševanje iz vode se opravi kot:

1. preizkus usposobljenosti, ki obsega teoretični in praktični del,
2. preizkus usposobljenosti, ki ga mora oseba, usposobljena za reševanje iz vode, po pridobitvi naziva osebe, usposobljene za reševanje iz vode, opraviti vsakih pet let, in obsega praktični del.

Preizkus usposobljenosti za reševanje iz vode

Preizkus usposobljenosti opravljajo udeleženci po končanem usposabljanju v dveh delih:

- prvi del obsega teorijo reševanja iz vode (v nadaljevanju teoretični del preizkusa),
- drugi del obsega preverjanje usposobljenosti za reševanje iz vode in praktični preizkus iz znanja plavanja in plavalnih sposobnosti (v nadaljevanju praktični del preizkusa).

Komisija oceni končni uspeh udeleženca na podlagi ocen obeh delov preizkusa usposobljenosti. Udeleženec opravi preizkus, če uspešno opravi oba dela preverjanja, in sicer če:

- doseže najmanj 70 odstotkov vseh točk pri teoretičnem delu preizkusa,
- pri praktičnem delu pravilno naredi vse predpisane vaje.

Udeleženec, ki ni uspešno opravil predpisanih vaj, lahko takoj po končanem preverjanju ponavlja največ eno (1) predpisano vajo. Če je pri ponavljanju neuspešen, mora v popravnem roku opraviti praktični del preizkusa v celoti.

Udeleženec, ki ni uspešno opravil enega dela preizkusa ali celotnega preizkusa usposobljenosti, lahko del preizkusa ali celoten preizkus opravlja ponovno, praviloma po preteku treh mesecev od dneva, ko je prvič neuspešno opravljal preizkus. Če udeleženec preizkusa usposobljenosti tudi drugič ne opravi uspešno, se k ponovnemu preizkusu lahko prijavi po enem letu, prej pa mora ponovno opraviti usposabljanje in izpolniti druge zahteve, določene s tem programom.

Praktični preizkus usposobljenosti, ki ga mora oseba, usposobljena za reševanje iz vode, po pridobitvi naziva osebe, usposobljene za reševanje iz vode, opraviti vsakih pet let

Oseba, usposobljena za reševanje iz vode, mora po pridobitvi naziva vsakih pet let ponovno opraviti praktični preizkus usposobljenosti, določen v točki 6.1.2 tega programa. Če praktičnega preizkusa ne opravi uspešno, ga lahko ponavlja praviloma po preteku treh mesecev od prvega oziroma zadnjega preizkusa.

6. 1 Obseg in način opravljanja preizkusa usposobljenosti

6.1.1. Teoretični del preizkusa

Teoretično znanje se preverja z ustnim ali pisnim izpitom. Ocenjuje se na podlagi pravih odgovorov. Udeleženec mora pravilno odgovoriti na najmanj 70 odstotkov vseh vprašanj.

6.1.2 Praktični del preizkusa

Praktični preizkus obsega preverjanje usposobljenosti za reševanje iz vode in iz znanja plavanja ter plavalnih sposobnosti.

6.1.2.1 Preizkus usposobljenosti za reševanje iz vode

Udeleženec mora opraviti vaje, pri katerih se ocenjuje pravilnost izvedbe, kadar je predpisano, pa tudi čas, v katerem mora biti vaja opravljena, in sicer:

- reševanje z obale,
- reševanje s pomočjo plovila in reševalne opreme,
- kombinirano reševanje (ena ali več oseb v reševalnem plovilu).

6.1.2.2 Preizkus znanja plavanja in plavalnih sposobnosti:

- neprekinjeno plavanje na razdalji 100 m v času največ dveh minut in 30 sekund,
- plavanje pod vodo na razdalji 10 m.

7 POGOJI ZA VKLJUČITEV V PROGRAM

Program predpisuje splošne in posebne pogoje za udeležbo na usposabljanju ter pogoje za pristop k praktičnemu preizkusu usposobljenosti za reševanje iz vode, ki ga mora oseba, usposobljena za reševanje iz vode, po pridobitvi naziva opraviti na pet let.

7.1 Pogoji za udeležbo na usposabljanju

Splošni pogoj:

- polnoletnost.

Posebni pogoji:

- zdravniški pregled, s katerim se ugotovi splošna delovna sposobnost,
- opravljen preizkus usposobljenosti za dajanje prve pomoči, predpisan s Pravilnikom o opremljenosti in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode (Uradni list RS, št. 70/03, 80/08 in 34/04 – popr.),

- opravljen preizkus iz znanja plavanja in plavalnih sposobnosti, ki ga izvede pooblaščen izvajalec usposabljanja skladno s pravilnikom o reševalcih iz vode.

Preizkus iz znanja plavanja in plavalnih sposobnosti zajema:

- neprekinjeno plavanje na razdalji 100 m v času največ dveh minut in 30 sekund,
- pod vodo na razdalji 10 m.

7.2 Pogoji za pristop k praktičnemu preizkusu usposobljenosti, ki ga mora oseba, usposobljena za reševanje iz vode, po pridobitvi naziva osebe, usposobljene za reševanje iz vode, opraviti vsakih pet let:

- zdravniški pregled, s katerim se ugotovi splošna delovna sposobnost,
- opravljen preizkus usposobljenosti za dajanje prve pomoči, predpisan s Pravilnikom o opreми in sredstvih za dajanje prve pomoči, usposabljanju in preizkusih iz prve pomoči ter zdravniških pregledih reševalcev iz vode (Uradni list RS, št. 70/03, 80/08 in 34/04 – popr.).

Preizkus iz znanja plavanja in plavalnih sposobnosti zajema:

- neprekinjeno plavanje na razdalji 100 m v času največ dveh minut in 30 sekund,
- plavanje pod vodo na razdalji 10 m.

8 POGOJI ZA NAPREDOVANJE V PROGRAMU

V programu niso predpisani pogoji za napredovanje.

9 POGOJI ZA USPEŠNO DOKONČANJE PROGRAMA

V programu niso predvideni posebni pogoji za dokončanje usposabljanja, razen aktivne udeležbe na teoretičnem in praktičnem delu usposabljanja.

Pogoj za opravljen preizkus sta uspešno opravljena teoretični in praktični preizkus usposobljenosti za reševanje iz vode.

Pogoj za uspešno opravljen praktični preizkus usposobljenosti, ki ga mora oseba, usposobljena za reševanje iz vode, po pridobitvi naziva opraviti vsakih pet let, je uspešno opravljen praktični preizkus usposobljenosti za reševanje iz vode.

10 KAJ UDELEŽENEC PRIDOBI S TEM PROGRAMOM

Udeleženec lahko po uspešno opravljenem programu usposabljanja in uspešno opravljenem preizkusu opravlja dejavnost dnevne izposoje plovil na morju, rekah, jezerih in drugih vodah.

Z uspešno opravljenim usposabljanjem po tem programu in po uspešno opravljenem preizkusu usposobljenosti pridobi udeleženec naziv osebe, usposobljene za reševanje iz vode. Za podaljševanje tega naziva mora vsakih pet let ponovno opraviti praktični preizkus usposobljenosti po tem programu.

11 ORGANIZACIJA IZOBRAŽEVANJA

Nosilec usposabljanja je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Izvajalci usposabljanja so Izobraževalni center za zaščito in reševanje Republike Slovenije ter izobraževalne organizacije, ki pridobijo pooblastilo za izvajanje programov usposabljanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami skladno s pogoji in po postopku, določenem s Pravilnikom o izobraževanju in usposabljanju na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 102/09 in 45/12).

Strokovno teoretično in praktično usposabljanje poteka v objektih, na vadiščih in drugih površinah, ki jih določi izvajalec usposabljanja.

Usposabljanje je organizirano v obliki tečaja s teoretičnimi predavanji in praktičnimi vajami. Pri praktičnih vajah je poudarek na prikazu pravih načinov reševanja iz vode in obvladovanju nevarnosti nesreče z utopitvijo na morju, rekah, jezerih in drugih vodah. Praktične vaje se izvajajo posamezno, v parih in skupinah. Praktični del usposabljanja poteka pod vodstvom inštruktorjev ob upoštevanju zahteve, da je en (1) inštruktor na največ osem (8) udeležencev.

Teoretično usposabljanje je lahko delno izvedeno tudi kot usposabljanje na daljavo.

Predavatelji pripravijo učno gradivo v ustrezni elektronski obliki (po dogovoru z izvajalcem usposabljanja) ter povzetke za udeležence.

Pri usposabljanju naj predavatelji in inštruktorji uporabljajo metode, oblike ter sredstva za izobraževanje odraslih, ki so skladni z vsebino in cilji programa.

Pri praktičnem delu usposabljanja se kot učna sredstva in pripomočki uporabljajo:

- reševalna oprema in sredstva za reševanje iz vode,
- plovilo za reševanje iz vode (čoln, čoln z motorjem, vodni skuter ipd.), ki mora biti opremljeno po predpisih.

Za izvedbo usposabljanja se naredi načrt, v katerem so opredeljeni cilji, način izvedbe, časovni potek, varnostni ukrepi, zdravstvena oskrba in odgovorne osebe. Izvajalec usposabljanja mora udeležence pred praktičnim usposabljanjem seznaniti z vsebino načrta, udeleženci usposabljanja pa morajo s svojim podpisom potrditi, da so z njim seznanjeni.

Obvezna je prisotnost osebe, usposobljene za dajanje prve pomoči na usposabljanju.

Stroške usposabljanja in preverjanja usposobljenosti ter nadomestilo za plačo, potne stroške, stroške prehrane in namestitve krije udeleženec sam ali tisti, ki ga je napotil na usposabljanje.

Stroški preverjanja usposobljenosti po tem programu, predpisanega zdravniškega pregleda in predpisanega preizkusa usposobljenosti za dajanje prve pomoči bremenijo udeleženca oziroma tistega, ki je kandidata napotil na preizkus usposobljenosti.

Višino stroškov usposabljanja določi njegov izvajalec, višino stroškov za opravljanje preizkusa usposobljenosti pa Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

12 POSEBNOSTI IZVEDBE PROGRAMA

Zaradi zahtevnosti praktičnega dela usposabljanja se pri izvajanju vaj prednostno upoštevajo načela varnosti in zdravja pri delu.

Usposabljanje po tem programu, ki je pogoj za pristop k preizkusu usposobljenosti, izvajajo organizacije, določene v točki 11 tega programa, preizkus usposobljenosti pa komisija, ki jo imenuje generalni direktor Uprave RS za zaščito in reševanje.

13 IZOBRAZBA, ZNANJE, VEŠČINE IN DELOVNE IZKUŠNJE, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI PROGRAMA

Predavatelji teoretičnega dela usposabljanja morajo imeti najmanj višjo strokovno izobrazbo in temeljno andragoško znanje. Imeti morajo tudi veljaven naziv reševalca iz vode.

Inštruktorji praktičnega dela morajo imeti najmanj srednjo izobrazbo in vsaj tri leta naziv osebe, usposobljene za reševanje iz vode po tem programu ter najmanj tri leta izkušenj kot reševalci iz vode.

14 VIDEZ LISTINE

Udeležencu, ki se je udeležil usposabljanja po tem programu, izda izvajalec usposabljanja potrdilo o udeležbi (z nazivom programa in datumom usposabljanja).

Udeleženec, ki je uspešno opravil preizkus usposobljenosti po tem programu, dobi potrdilo o usposobljenosti za reševanje iz vode.

Osebi, usposobljeni za reševanje iz vode, ki je po preteku petih let od pridobitve naziva uspešno opravila praktični preizkus usposobljenosti po tem programu, se datum ponovnega preizkusa evidentira v potrdilu o usposobljenosti za reševanje iz vode.

Oblika in vsebina potrdila o usposobljenosti za reševanje iz vode sta določeni s pravilnikom o reševalcih iz vode. Izkaznico izda Uprava RS za zaščito in reševanje.

15 AVTORJI PROGRAMA IN KATALOGOV

Avtorji programa in katalogov:

- Renato Fänrich, zunanji strokovni sodelavec,
- Brigita Perbil Puš, Uprava RS za zaščito in reševanje,
- mag. Zdenka Krese, Uprava RS za zaščito in reševanje.

B POSEBNI DEL

16 PREDMETNIK

Zap. št.	VSEBINA	Število pedagoških ur		
		skupaj	P	V
1	Uvod v usposabljanje	1	1	-
2	Zakonska ureditev varstva pred utopitvami: <ul style="list-style-type: none">- zakon,- podzakonski akti,- pristojnosti.	1	1	-
3	Osnove hidromehanike: <ul style="list-style-type: none">- hidrostatične in hidrodinamične zakonitosti,- osnove in posebnosti hidromehanike na stoječih in tekočih vodah,- nevarnosti na stoječih in tekočih vodah.	2	2	-
4	Proces utapljanja: <ul style="list-style-type: none">- utopitev,- primarni in sekundarni vzroki utapljanja,- proces in čas utapljanja,- značilnosti posameznih faz utapljanja,- uspešnost reševanja iz vode.	1	1	-
5	Oprema za reševanje iz vode in oprema plovila: <ul style="list-style-type: none">- oprema za reševanje iz vode,- oprema plovila,- način uporabe.	1	1	-
6	Tehnike reševanja iz vode: <ul style="list-style-type: none">- samoreševanje,- reševanje s pomočjo pripomočkov,- reševanje onemoglih, nerazsodnih in negibnih iz vode.	4	-	4
7	Tehnike reševanja iz vode s plovilom: <ul style="list-style-type: none">- načini reševanja iz vode glede na vrsto plovila in število oseb,- načini kombiniranega reševanja,- reševanje s plovilom (čoln, motorni čoln, vodni skuter ipd.) in reševalno tubo.	22	2	20
8	Reševanje plavalca s poškodovano hrbtnico	2		2
9	Simulacija praktičnih vaj reševanja iz vode in njihovo analiziranje	5	-	5
10	Analiza in zaključek usposabljanja	1	1	-
	Skupaj	40	9	31

Število ur, namenjenih posamezni učni vsebini, se lahko spremeni glede na predznanje udeležencev usposabljanja.

Legenda:

P – predavanje,

V – vaje.

17 KATALOG ZNANJA

Katalog znanja za predmet vsebuje ime predmeta oziroma vsebine, predmetno specifične kompetence in operativne cilje. Operativni cilji določajo razmerje med informativnimi in formativnimi cilji.

Vsebina ali kompetenca	Informativni cilji (vsebina, teorije, modeli, strokovni standardi) Udeleženec:	Formativni cilji (veščine, metode, postopki, koncepti, strategije) Udeleženec:
Uvod v usposabljanje	<ul style="list-style-type: none"> – spozna namen, cilje in vsebino usposabljanja; 	
Zakonska ureditev varstva pred utopitvami	<ul style="list-style-type: none"> – spozna pravne predpise na področju varstva pred utopitvami; 	<ul style="list-style-type: none"> – upošteva predpise pri pripravi in izvajanju varstva pred utopitvami;
Osnove hidromehanike	spozna in razloži: <ul style="list-style-type: none"> – hidrostatične in hidrodinamične zakonitosti, – osnove in posebnosti hidrodinamike na tekočih vodah, – rečne razsežnosti in vodne tvorbe, – nevarnosti na tekočih vodah, – ocenjevanje divje vode po lestvici težavnosti (ICF lestvica); 	<ul style="list-style-type: none"> – prepozna nevarnosti na tekočih vodah, – pozna rečne razsežnosti, pretok vode, tok vode, hitrost vode in vodne tvorbe, – oceni težavnost divje vode;
Proces utapljanja	se seznani in prepozna: <ul style="list-style-type: none"> – ogroženost človeka v vodi, – primarne in sekundarne vzroke utapljanja, – faze utapljanja; razlikuje: <ul style="list-style-type: none"> – med nevarnostmi za utapljanje na stoječih in tekočih vodah; 	<ul style="list-style-type: none"> – oceni stopnjo ogroženosti človeka v vodi;
Oprema za reševanje iz vode in oprema plovila	pozna: <ul style="list-style-type: none"> – opremo za reševanje iz vode, – reševalno opremo plovila; 	uporablja: <ul style="list-style-type: none"> – opremo za reševanje iz vode, – reševalno opremo plovila;
Tehnike reševanja iz vode	pozna: <ul style="list-style-type: none"> – samoreševanje, – reševanje s pomočjo pripomočkov, 	obvlada in izvaja: <ul style="list-style-type: none"> – samoreševanje, – reševanje s pomočjo pripomočkov,

	<ul style="list-style-type: none"> – reševanje onemoglih, nerazsodnih in negibnih iz vode; 	<ul style="list-style-type: none"> – reševanje onemoglih, nerazsodnih in negibnih iz vode;
Tehnike reševanja iz vode s plovilom	<p>se seznanijo z:</p> <ul style="list-style-type: none"> – načini reševanja iz vode s plovilom, – načini kombiniranega reševanja, – reševanjem s plovilom (čoln, motorni čoln, vodni skuter ipd.) in reševalno tubo; 	<p>izvaja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – reševanje iz vode s plovilom, – kombinirano reševanje, – reševanje s plovilom (čoln, motorni čoln, vodni skuter itn..) in reševalno tubo;
Reševanje plavalca s poškodovano hrbtenico	<p>spozna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sodobne pripomočke za imobilizacijo pri reševanju iz vode, – reševanje plavalca iz vode s sumom na poškodbo hrbtenice; 	<ul style="list-style-type: none"> – uporablja opremo za imobilizacijo pri reševanju iz vode, – izvaja reševanje plavalca s poškodovano hrbtenico;
Simulacija praktičnih vaj reševanja iz vode in njihovo analiziranje	<ul style="list-style-type: none"> – se seznanijo z navodili za izvedbo praktičnih primerov reševanja iz vode. 	<ul style="list-style-type: none"> – izvaja različne simulacije praktičnih vaj reševanja iz vode.

18 KONČNA DOLOČBA

Ta program začne veljati z dnem podpisa.

Z dnem podpisa tega programa preneha veljati Program usposabljanja za reševanje iz vode za osebe, ki izposojajo plovila na morju, rekah, jezerih in drugih vodah (program D), številka 849-02-5/2001-6, z dne 29. 8. 2005.

Andreja Katič
ministrica